

Sygn. akt I C 868/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 września 2019 roku

Sąd Okręgowy w Świdnicy Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący sędzia Jerzy Habaj

Protokolant Judyta Odachowska

po rozpoznaniu w dniu 24 września 2019 roku w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. M. (1)**

przeciwko **M. L.**

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

I. Tytuł wykonawczy w postaci postanowienia Sądu Rejonowego w (...) z dnia 25 czerwca 2018 roku wydanego w sprawie sygn. akt Ns 168/17 oraz zmieniającego go postanowienia Sądu Okręgowego w (...) z dnia 11 grudnia 2018 roku wydanego w sprawie sygn. akt II Ca 778/18, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 25 marca 2019 roku pozbawia wykonalności w części tj. w zakresie kwoty 76.722,54 zł (siedemdziesiąt sześć tysięcy siedemset dwadzieścia dwa złote^{54/100}),

II. zasądza od pozwanej na rzecz powoda 9.254 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt IC 868/19

UZASADNIENIE

Powód M. M. (1) wniósł przeciwko M. L. powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego tj. postanowienia Sądu Rejonowego w (...) z dnia 25 czerwca 2018 r., wydanego w sprawie sygn. Akt Ns 168/17 oraz zmieniającego go postanowienia Sądu Okręgowego w (...) z dnia 11 grudnia 2018 r., wydanego w sprawie sygn. akt II Ca 778/18, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 25 marca 2019 r., którym zasądzono od powoda na rzecz pozwanej kwotę 80.729,71 zł – w części tj. w zakresie kwoty 76.722,54 zł.

W uzasadnieniu wskazał, że w sprawie o podział majątku dorobkowego postanowieniem Sądu Rejonowego w (...) z dnia 25 czerwca 2018 r., wydanym w sprawie sygn. akt INs 168/17, zmienionym następnie postanowieniem Sądu Okręgowego w (...) z dnia 11 grudnia 2018 r., wydanym w sprawie sygn. akt II Ca 778/18, któremu nadano klauzulę wykonalności z dnia 25 marca 2019 r., zasądzono od niego na rzecz pozwanej kwotę 80.729,71 zł tytułem spłaty, płatną do dnia 15 marca 2019 r. W dniu 19 marca 2019 r. powód spłacił na rzecz (...) Bank (...) SA kredyt hipoteczny z dnia 20 marca 2009 r. (którego współdłużnikami solidarnymi były obie strony) w trzech transzach: kwotę 72.000 zł, kwotę 80.000 zł, kwotę 82,22 zł. Wobec powyższego, powodowi przysługiwało wobec pozwanej roszczenie o zapłatę równowartości połowy spłaconego przez niego zadłużenia kredytowego tj. kwoty 75.838,30 zł. W konsekwencji powód złożył pozwanej oświadczenie o potrąceniu przysługującej jej wierzytelności, wynikającej z orzeczenia o podziale majątku wspólnego, wierzytelności, jaka przysługiwała mu w związku z dokonaniem całościowej spłaty wspólnego zadłużenia kredytowego stron. Pomimo tego pozwana w dniu 3 kwietnia 2019 r. złożyła wniosek o wszczęcie przeciwko

powodowi postępowania egzekucyjnego celem ściągnięcia kwoty 76.722,54 zł wynikającej z orzeczenia o podziale majątku dorobkowego stron.

Pozwana M. L. wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych z uwzględnieniem kwoty 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu wskazała, że powód nie mógł skutecznie zastosować instytucji potrącenia, ponieważ w dacie oświadczenia o potrąceniu wiarytelności wyłącznym wierzycielem w stosunku do pozwanej był bank, udzielający kredytu. Natomiast, aby potrącenie mogło być skuteczne, obie wiarytelności muszą być wymagalne, a powód poprzez całkowitą spłatę kredytu, również w części niewymagalnej, nie może spowodować wymagalności zobowiązania w stosunku regresowym do pozwanej. Zarzuciła również, że na skutek wcześniejszej spłaty kredytu przez powoda doszło do pogorszenia warunków umowy wiążącej strony niniejszego procesu z bankiem. Pozwana wyraziła zgodę na zawarcie umowy kredytowej na warunkach w niej wskazanych, w tym na płatność w ratach ustalonych w harmonogramie spłat. Dzięki temu w sytuacji przysądzenia własności nieruchomości przez sąd tylko powodowi i jednorazowa zasądzona tam spłata miała na celu możliwość zaspokojenia przez pozwaną potrzeb mieszkaniowych jej i małoletniego syna stron. Tymczasem jednorazowa spłata kredytu przez powoda spowodowała zmianę warunków umowy kredytowej na niekorzyść pozwanej, która nie może powyższego celu zrealizować.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Sąd Rejonowy w (...) postanowieniem z dnia 25 czerwca 2018 r., wydanym w sprawie sygn. akt I Ns 168/17, zmienionym następnie postanowieniem Sądu Okręgowego w (...) z dnia 11 grudnia 2018 r., wydanym w sprawie sygn. akt II Ca 778/18, któremu nadano klauzulę wykonalności z dnia 25 marca 2019 r. w sprawie o podział majątku dorobkowego zasądził od M. M. (1) na rzecz M. L. (wówczas M.) kwotę 80.729,71 zł tytułem spłaty, płatną do dnia 15 marca 2019 r.

Bezsporne.

Strony były współdłużnikami solidarnymi wobec banku (...) S.A. we W. (obecnie (...) Bank (...) S.A. w W.) z tytułu umowy kredytu hipotecznego z dnia 20 marca 2009r. o numerze (...) zaciągniętego w celu zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych rodziny. Umowa została zawarta na okres 360 miesięcy, z ustaleniem jednomiesięcznych okresów odsetkowych w okresie kredytowania

W celu zabezpieczenia roszczeń banku ustanowione zostało zabezpieczenie w postaci hipoteki zwykłej w kwocie 186.300 oraz hipoteki kaucyjnej do kwoty 26.311,33zł obejmującej odsetki obliczone za okres dwóch lat od kwoty udzielonego kredytu na zabezpieczenie spłaty odsetek na nieruchomości – lokalu mieszkalnym położonym w Ś. przy ul. (...), dla którego prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...), przyznanym na wyłączną własność powoda postanowieniem Sądu Okręgowego w(...) z dnia 12 grudnia 2018r. w sprawie o sygn. IICa 778/18, którym sąd ten zmienił orzeczenie Sądu Rejonowego w(...) z dnia 25 czerwca 2018r. wydane w sprawie INs 168/17.

Umowa o kredyt dopuszczała możliwość wcześniejszej spłaty kredytu przez któregokolwiek z dłużników – wcześniejsza spłata kredytu skutkowałą rozliczeniem kredytu za okres jego wykorzystania na warunkach określonych w umowie, a kredytobiorcy zobowiązani byli wówczas do zapłaty odsetek wyłącznie do dnia całkowitej spłaty kredytu (art. 3.13. pkt 1 i 5 umowy kredytu)

Oprocentowanie kredytu na dzień 22 stycznia 2019r. wynosiło 3,57%. Strony były zobowiązane do spłaty miesięcznej raty do 22-go dnia każdego miesiąca w kwocie 884,25 zł, na wysokość składała się spłata kapitału i odsetek. Przy wpłacie raty w wysokości 884,25 zł w dniu 22 marca 2019r. z czego kwota 463,09 zł zaliczona została by przez bank na spłatę kapitału, a kwota 421,16 zł - tytułem spłaty odsetek.

dowód: umowa kredytu z 20 marca 2009r. k. 99-105,

postanowienie Sądu Okręgowego w (...) Wydziału II Cywilnego Odwoławczego z 12 grudnia 2018r. k. 12,

harmonogram spłat rat kredytu z 22 stycznia 2019r. k. 106,

W dniu 21 marca 2019r. powód złożył dyspozycję spłaty całkowitej kredytu, a następnie spłacił na rzecz banku całkowite zadłużenie kredytowe w trzech transzach: 72.000,50 zł, 80.000 zł oraz 82,22 zł.

Na dzień 21 marca 2019 r. saldo zadłużenia wynosiło 151.676,60 zł z tytułu kapitału oraz 406,12 zł z tytułu odsetek.

W dniu 5 kwietnia 2019 r. (...) Bank (...) S.A. w W. wydał zezwolenie na wykreślenie hipoteki, stanowiącej zabezpieczenie spłaty powyższego kredytu.

dowód: pismo (...) Bank (...) S.A. z dnia 21 marca 2019 r. k. 16,

dyspozycja spłaty całkowitej z rachunku technicznego k. 17,

potwierdzenia przelewów z dnia 21 marca 2019 r. k.18-20,

zezwolenie na wykreślenie hipoteki z dnia 5 kwietnia 2019 r. k.21,

Pismem z dnia 23 lutego 2019r. powód złożył pozwanej oświadczenie o potrąceniu przysługującej jej wierzytelności, wynikającej z orzeczenia sądu o podziale majątku i wierzytelności, jaka przysługiwała mu w związku z dokonaniem całościowej spłaty wspólnego zadłużenia kredytowego stron.

W odpowiedzi na powyższe, pozwana pismem z dnia 4 marca 2019r. złożyła oświadczenie, że nie uznaje oświadczenia powoda o potrąceniu.

dowód: pismo powoda z 23 lutego 2019r. k. 76,

pismo pozwanej z 4.03.2019r k. 77-78,

Pismem z dnia 22 marca 2019 r. (doręczonym za pośrednictwem poczty w dniu 3 kwietnia 2019 r.) powód ponownie złożył pozwanej oświadczenie o potrąceniu z przysługującej jej wierzytelności, wynikającej z orzeczenia sądu o podziale majątku i wierzytelności, jaka przysługiwała mu w związku z dokonaniem całościowej spłaty wspólnego zadłużenia kredytowego stron.

dowód: pismo powoda z 22 marca 2019r. z potwierdzeniem doręczenia k. 22-24,

M. L. w dniu 3 kwietnia 2019 r. złożyła wniosek o wszczęcie przeciwko powodowi postępowania egzekucyjnego celem ściągnięcia kwoty 76.722,54 zł wynikającej z orzeczenia o podziale majątku dorobkowego stron.

dowód: wniosek pozwanej z 3.04.2019r. k. 27-29,

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w (...) I. P. wystosowała do powoda zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z nieruchomości wraz z wezwaniem do zapłaty należności w kwocie 76.722,54 zł.

dowód: zawiadomienie o wszczęciu egzekucji k. 30-32,

wezwanie do zapłaty k. 33,

M. M. (1) pismem z dnia 10 maja 2019 r. wezwał pozwaną do zapłaty na jego rzecz kwoty 75.838,30 zł w związku ze spłaceniem przez niego wspólnego zadłużenia kredytowego, w terminie 5 dni.

dowód: wezwanie z 10 maja 2019r. k. 36,

Pismem z dnia 16 maja 2019 r. powód ponownie złożył oświadczenie pozwanej o potrąceniu przysługującej jej wierzytelności wynikającej z orzeczenia sądu o podziale majątku i wierzytelności, jaka przysługiwała mu w związku z dokonaniem całościowej spłaty wspólnego zadłużenia kredytowego stron tj. w kwocie 76.722,54zł. Oświadczył, że w wyniku dokonanego potrącenia obie wierzytelności umorzyły się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej, co oznacza, że pozostaje do zapłaty 4891,41 zł na rzecz M. L., którą to kwotę przekazał rachunek bankowy pozwanej dokonując wpłaty w kwocie 4007,17 zł dnia 23 lutego 2019r. oraz kwoty 884,24 zł tytułem zwrotu połowy równowartości dwóch rat kredytowych za miesiące grudzień 2018 r. oraz luty 2019 r. (gdzie każda z rat opiewała na kwotę 884,25 zł). Oświadczenie zostało doręczone pozwanej za pośrednictwem operatora pocztowego dnia 17 maja 2019r.

dowód: pismo powoda z 16 maja 2019r. z potwierdzeniem doręczenia k. 43-46,

Pozwana w piśmie z dnia 27 maja 2019r. ponownie złożyła oświadczenie, że nie uznaje jakiegokolwiek oświadczenia powoda o potrąceniu wierzytelności z tytułu spłacenia całości kredytu w dniu 21 marca 2019r. Odmówiła w nim również złożenia wniosku o umorzenie postępowania egzekucyjnego w sprawie KM 954/19 oraz dobrowolnej zapłaty na rzecz powoda kwoty 75.838,30 zł jako równowartości połowy spłaconego kredytu hipotecznego.

dowód: pismo pozwanej z 27 maja 2019r. k. 85,

Sąd oddalił wniosek powoda o przesłuchanie stron uznając, że w niniejszej sprawie nie zachodziła konieczność korzystania z tego źródła dowodowego – jak wynika z art. 299 k.p.c. dowód z przesłuchania stron ma charakter dowodu uzupełniającego, którego przeprowadzanie winno być ograniczone do wyjątkowych przypadków, takich tylko, gdy danych okoliczności spornych mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia nie można udowodnić za pomocą innych środków dowodowych. W niniejszej sprawie okoliczności niezbędne do wydania rozstrzygnięcia mogły być natomiast ustalone za pomocą wyłącznie innych źródeł dowodowych (dokumentów), co przesądzało o braku konieczności przeprowadzania dowodu z przesłuchania stron.

Sąd zważył, co następuje:

Zdaniem Sądu powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z przepisem m art. 840 § 1 pkt. 2 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie. Przepis ten reguluje postać powództwa opozycyjnego, a mianowicie powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, w drodze którego dłużnik może żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo ograniczenia tej wykonalności. Zapewnia ono dłużnikowi merytoryczną obronę przed egzekucją poprzez możliwość kwestionowania w jego drodze zasadności lub wymagalności obowiązku stwierdzonego tym tytułem.

Uprawnionym do wytoczenia powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności jest m.in. dłużnik wymieniony w tytule wykonawczym.

Powództwo z art. 840 k.p.c. ma charakter powództwa zmierzającego do wydania wyroku konstytucyjnego, który przekształca istniejący dotąd między stronami stosunek prawny, przy czym wyrok wydany na tle art. 840 działa ex nunc. Celem zaś powództwa opozycyjnego jest udaremnienie możliwości przeprowadzenia jakiegokolwiek egzekucji na podstawie określonego tytułu wykonawczego. W sytuacji, gdy wierzyciel zostaje zaspokojony poza postępowaniem egzekucyjnym, w drodze dobrowolnego spełnienia świadczenia przez dłużnika, nie gaśnie wykonalność tytułu wykonawczego i istnieje możliwość jego wykonania (wszczęcia postępowania egzekucyjnego). Żądanie pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności jest zatem dopuszczalne, a podstawę takiego żądania stanowi nastąpienie po powstaniu tytułu egzekucyjnego zdarzenia, wskutek którego zobowiązanie wygasło. Do rozstrzygnięcia sprawy o

pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności na tej podstawie, że cała należność została uiszczona (art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.) istotne jest tylko, czy wierzyciel otrzymał swoją należność.

W drodze powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności dłużnik może żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo ograniczenia, jeżeli m.in. po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło. Chodzi o zdarzenie materialnoprawne, z którym łączy się powstanie, zmiana albo wygaśnięcie stosunku cywilnoprawnego, nie zaś o takie zdarzenie, które czyni egzekucję niemożliwą. Zdarzenia prowadzące do wygaśnięcia lub niemożności egzekwowania zobowiązania mogą być podniesione w powództwie opozycyjnym, jeżeli wystąpiły po powstaniu tytułu egzekucyjnego, a jeżeli tytułem jest orzeczenie sądowe także po zamknięciu rozprawy.

M. M. (1) wniósł o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego tj. postanowienia Sądu Rejonowego w(...) z dnia 25 czerwca 2018 r., wydanego w sprawie sygn. Akt Ns 168/17 oraz zmieniającego go postanowienia Sądu Okręgowego w(...) z dnia 11 grudnia 2018 r., wydanego w sprawie sygn. akt II Ca 778/18, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 25 marca 2019 r., którym zasądzono od niego na rzecz pozwanej kwotę 80.729,71 zł – w części tj. w zakresie kwoty 76.722,54 zł. Jako podstawę żądania wskazywał wystąpienie nowej okoliczności, nieznaney przy wydawaniu tytułu wykonawczego, a mianowicie – umorzenie dochodzonej przez powoda wierzytelności na skutek potrącenia.

W pierwszej kolejności, Sąd musiał zbadać skuteczność dokonanego przez powoda potrącenia, uregulowanego w art. 498 i n. k.c.

Zgodnie z art. 498 k.c. gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym (§ 1). Wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej (§ 2). Potrącenia dokonuje się przez oświadczenie złożone drugiej stronie. Oświadczenie ma moc wsteczną od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe – art. 499 k.c.

Bezsporne pozostawało w sprawie, że M. M. (1) i M. L. zawarli umowę o kredyt i w konsekwencji powyższego byli zobowiązani solidarnie do spłaty otrzymanych środków.

Wskutek powyższego, z chwilą spłacenia przez powoda w całości należności z tytułu kredytu na rzecz banku, powstało po stronie powoda roszczenie wobec pozwanej do zwrotu połowy spłaconego zadłużenia. Wynika to z art. 376 k.c., zgodnie z którym jeżeli jeden z dłużników solidarnych spełnił świadczenie, treść istniejącego między współdłużnikami stosunku prawnego rozstrzyga o tym, czy i w jakich częściach może on żądać zwrotu od współdłużników. Jeżeli z treści tego stosunku nie wynika nic innego, dłużnik który świadczenie spełnił, może żądać zwrotu w częściach równych. Instytucja regresu stanowi niezbędne uzupełnienie solidarności, pozwala bowiem rozstrzygnąć, kto i w jakim zakresie w ostatecznym rozliczeniu ma ponieść ciężar świadczenia spełnionego na rzecz wierzyciela, a uregulowanie zawarte w art. 376 k.c. daje podstawę do przyjęcia, że między dłużnikami solidarnymi zawsze istnieje stosunek wewnętrzny (tak trafnie uchwała SN z 17 lipca 2007 r., III CZP 66/07, OSNC 2008, Nr 9, poz. 98). Roszczenie regresowe powstaje natomiast z chwilą spełnienia świadczenia na rzecz wierzyciela (wyrok SN z 12 lipca 1968 r., I CR 265/68, OSNCP 1969, Nr 7-8, poz. 138). Jeżeli przedmiotem świadczenia na rzecz wierzyciela jest suma pieniężna, również roszczenie regresowe przyjmuje postać świadczenia pieniężnego, a podstawą ustalenia wysokości regresu jest suma pieniężna przekazana wierzycielowi i w takiej sytuacji stosunek wewnętrzny między dłużnikami solidarnymi staje się zobowiązaniem pieniężnym sensu stricto, i to nawet wówczas, gdy stosunek zobowiązaniowy łączący wierzyciela i dłużników solidarnych ma postać zobowiązania niepieniężnego ze świadczeniem pieniężnym.

M. M. (1) zdaniem Sądu wykazał, że w dniu 21 marca 2019r. złożył dyspozycję spłaty całkowitej kredytu, a następnie spłacił na rzecz banku całkowite zadłużenie kredytowe w trzech transzach: kwotę 72.000,50 zł, kwotę 80.000 zł oraz kwotę 82,22 zł. Tym samym spełnił w całości świadczenie, do którego spełnienia strony były zobowiązane solidarnie, w związku z czym, na podstawie przepisu art. 376 §1 k.c., przysługiwało mu roszczenie wobec pozwanej o zapłatę równowartości połowy spłaconego przez niego zadłużenia kredytowego, tj. kwoty 75.838,30 zł. Jednocześnie,

pozwana złożyła wniosek o wszczęcie przeciwko powodowi postępowania egzekucyjnego celem wyegzekwowania od niego kwoty 76.722,54 zł wynikającej z orzeczenia o podziale majątku wspólnego. Wynika z powyższego, że każda ze stron posiadała wobec drugiej wierzytelność. Wobec powyższego, powód wystosował do pozwanej oświadczenie o potrąceniu powyższych wierzytelności. Rację ma pozwana, że złożone przez powoda oświadczenie z dnia 23 lutego 2019r. było nieskuteczne, ponieważ zostało ono złożone przed datą wymagalności roszczenia, lecz nie ulega wątpliwości Sądu, że oświadczenie powoda złożone jako drugie (z 16 maja 2019r.) było już złożone skutecznie – złożone po dacie spłacenia przez niego wierzytelności względem banku. Potrącenie może być bowiem skutecznie dokonane, jeżeli łącznie spełnione są następujące przesłanki: wierzytelności są wzajemne i jednorodnjajowe, wierzytelność przedstawiana do potrącenia (aktywna) jest wymagalna, a wierzytelność potrącana (pasywna) jest zaskarżalna. Przez wzajemność wierzytelności należy rozumieć stan, w którym dwa podmioty są względem siebie zarówno wierzycielem, jak i dłużnikiem. W ocenie Sądu, wbrew zarzutom pozwanej, potrącana przez powoda wierzytelność w dacie dokonywania potrącenia była wymagalna. Pozwana podnosiła, że powód nie mógł dokonać potrącenia, ponieważ spłacił kredyt w pełnej wysokości, a więc również w zakresie niewymagalnych wówczas jeszcze rat. Pozwana zdaje się jednak nie dostrzegać, że powód dokonał potrącenia regresowego przysługującego jemu wobec pozwanej z tytułu zapłaty na rzecz wspólnego wierzyciela (tj. banku) sumy wynikającego z zadłużenia kredytowego, którego razem z nią był dłużnikiem solidarnym, a nie jak zarzuca pozwana - wierzytelności niewymagalnej (niewymagalnych jeszcze rat kredytu). W związku z dokonaną spłatą powód był więc uprawniony do skierowania roszczenia regresowego wobec pozwanej i w rezultacie - dokonania potrącenia do wysokości niższej (do kwoty 76.722,55 zł) – równej należności dochodzonej przez pozwaną w postępowaniu egzekucyjnym.

Pozwana wnosiła o oddalenie powództwa zarzucając ponadto, że powód dokonał spłaty niewymagalnej wierzytelności, co stanowiło działanie szkodzące jej jako współdłużnikowi solidarnemu. Zarzucała, że na skutek wcześniejszej spłaty kredytu doszło do zmiany warunków umowy kredytowej - wyraziła zgodę na zawarcie umowy na warunkach w niej wskazanych, w tym na płatność w ratach ustalonych w harmonogramie spłat. Dzięki temu w sytuacji przysądzenia własności nieruchomości przez sąd tylko powodowi jednorazowa zasądzona tam spłata miała na celu możliwość zaspokojenia przez pozwaną potrzeb mieszkaniowych jej i małoletniego syna stron.

Powyższa argumentacja pozwanej w ocenie Sądu nie zasługuje na uwzględnienie.

Przepis art. 371 k.c. zawiera zasadę nieszkodzenia współdłużnikom przez dłużnika solidarnego. Zgodnie z nią zachowanie żadnego z dłużników solidarnych nie może pogarszać sytuacji prawnej pozostałych dłużników, a jeżeli zostało podjęte, wywiera wpływ wyłącznie na sytuację prawną dłużnika solidarnego, który się go dopuścił. Oznacza to, że zachowania tego dłużnika nie mogą zwiększać zakresu solidarności pozostałych współdłużników. Zakres zastosowania ww. zasady obejmuje wszystkie zdarzenia prawne, w tym czynności prawne dłużnika solidarnego, złożone przez niego oświadczenia wiedzy i czynności faktyczne. Przepis znajduje zastosowanie do tych zachowań, które pociągają za sobą ujemne skutki dla zobowiązanego, jak wyrażenie zgody na gorsze warunki umowy, zrzeczenie się przedawnienia, zapisu na sąd polubowny, niepodniesienie zarzutu, opóźnienie, zwłoka. Kwestia, czy zachowanie dłużnika solidarnego spowodowało zwiększenie zakresu solidarności pozostałych dłużników i uzasadnia zastosowanie art. 371 k.c. wymaga ustalenia, jakie świadczenie jest objęte solidarnością i analizy zachodzącego w sprawie wypadku solidarności, ponieważ zakres solidarności nie jest określany przez ustawodawcę jednolicie. Ocena, czy dane zdarzenie jest objęte solidarnością dłużników, czy też należy je kwalifikować jako zdarzenie objęte art. 371 k.c. powinna mieć także na względzie istotę solidarności biernej (art. 366 k.c.) i fakt, że jest ona zastrzegana przede wszystkim w interesie wierzyciela (wyrok SN z dnia 23 października 2015 r. V CSK 83/15).

W ocenie Sądu, pozwana nie wykazała, że na skutek działania powoda polegającego na spłaceniu przez niego wierzytelności wobec banku, do spłaty której strony były zobowiązane solidarnie, nastąpiło pogorszenie jej sytuacji. Jak wynika z powyżej rozważań odnośnie wykładni przepisu art. 371 k.c., ma on zastosowanie wyłącznie w sytuacji, gdy pogorszenie dotyczyło sytuacji prawnej dłużnika. Pozwana zarzucała natomiast, że na skutek wcześniejszej spłaty kredytu przez powoda doszło do pogorszenia warunków umowy wiążącej pozwaną z bankiem, została zmuszona do spłaty połowy kredytu jednorazowo, podczas gdy zawierając umowę kredytu wyrażała zgodę na spłacanie go w ratach. Powyższych okoliczności nie można uznawać za pogorszenie sytuacji prawnej, a wyłącznie za zmianę sytuacji

faktycznej M. L.. Ponadto, działanie powoda polegające na spłaceniu zobowiązania było działaniem przewidzianym w umowie kredytu, nie było sprzeczne z prawem, a stanowiło wyłącznie wyraz skorzystania przez powoda z przysługującego mu uprawnienia jako dłużnika banku. Nie wynika również z zapisów umowy, aby do wcześniejszej spłaty kredytu była wymagana zgoda pozwanej. Umowa kredytu została zawarta przez strony na okres 360 miesięcy, a spłata miała następować w ratach, powiększonych o naliczone w systemie jednomiesięcznym odsetki. Z umowy tej wynikało ponadto, że strony są uprawnione do wcześniejszej spłaty kredytu i powód z tej możliwości skorzystał. Przedterminowa spłata zadłużenia przez niego, nie wpłynęła negatywnie na sytuację prawną pozwanej - M. L. nadal pozostawała dłużnikiem, zmieniła się wyłącznie osoba wierzyciela. Abstrahując od powyższego, nie sposób nie zgodzić się z twierdzeniami powoda, że wcześniejsza spłata kredytu była co do zasady nawet korzystniejsza dla dłużników, ponieważ jak wynika z umowy, kredytobiorcy nie są zmuszeni do spłacania rat kredytu powiększonych w znacznej części o wysokość odsetek (prawie równej wysokości spłacanego kapitału), poza tym zwiększyła się ich zdolność kredytowa i możliwe było wykreślenie hipoteki zabezpieczającej kredyt a ustanowionej na nieruchomości stanowiącej własność powoda.

Zdaniem Sądu nie zachodziły więc podstawy do uznania spłaty kredytu przez powoda za działanie szkodzące pozwanej, ponadto powód skutecznie dokonał potrącenia przysługującej mu wierzytelności z tytułu całościowej spłaty wspólnego zadłużenia kredytowego stron i wierzytelności pozwanej wobec niego, wynikającej z orzeczenia o podziale majątku wspólnego.

W świetle powyższego powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości, skoro na skutek złożonego przez powoda oświadczenia o potrąceniu obie wierzytelności umorzyły się nawzajem.

Orzeczenie w pkt II wyroku oparto o przepis art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zgodnie z którym pozwana, jako strona przegrywająca sprawę, powinna zwrócić powodowi koszty procesu, w skład których wchodzi: wynagrodzenie pełnomocnika, będącego adwokatem, w stawce minimalnej, uzależnionej od wartości przedmiotu sporu (§ 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie - 5400zł), opłata skarbową od pełnomocnictwa (17 zł) i opłata sądowa od pozwu (9254 zł).